

N:o 27.

Af herr **H. Odencrants**, om nedsättning af tullen å té.

Enligt kongl. kommerskollegii berättelser har införseln till Sverige af té under de senare årtiondena visat sig vara i beständigt stigande.

Några strödda siffror kunna visa detta.

Införseln af té utgjorde sålunda:

år 1865.....	omkring 26,406 kilogram,
» 1869.....	» 34,060 »
» 1873.....	» 43,671 »
» 1875.....	» 50,290 »
» 1880.....	» 56,471 »
» 1882.....	» 65,293 »
» 1885.....	» 90,812 »
» 1891.....	» 128,153 »
» 1892.....	» 136,207 »
» 1893.....	» 149,425 »
» 1894.....	» 158,888 »
» 1895.....	» 168,315 »

Granskar man dessa siffror, torde deraf framgå, att införseln ökat i samma mån som tullen minskats och varan således blifvit tillgänglig för en större allmänhet, omfattande äfven de mindre bemedlade. Statsmagterna hafva nemligen efter hand kommit till den öfvertygelsen, att téet har en ganska vigtig mission att fylla, så vigtig att det bör ligga dessa magter om hjertat att tillse, att ej några onödiga hinder läggas i vägen för den stora allmänheten att åtkomma samma vara.

Tullsatserna hafva derfor också under årens lopp i afsevärd mån sänkts.

I 1880 och 1882 årens tulltaxor utgjorde tétullen 1,40 per kilogram,
 i 1884 års taxa utgjorde tétullen 0,80 per kilogram
 i 1889 » » » » 0,50 » »

Denna tullsats af 0,50 per kilogram har sedan dess varit fix och är den ännu gällande.

Kastar man en blick på denna frågas behandling vid föregående riksdagar, finner man, att på grund af enskild motionärs framställning bevillningsutskottet vid 1875 års riksdag hemställde, att tullen å té måtte sänkas från 60 öre till 30 öre per skålpund eller 70,5 öre per kilogram.

Utskottet motiverade sin framställning dermed, att det skulle vara till gagn, om ifrågavarande artikel genom en minskning i priset blefve mera allmänt tillgänglig äfven för de mindre bemedlade; hvarjemte framhölls den betydelse tét hade såsom proviantartikel för svenskt sjöfolk, som enligt den i lag fastställda spisordning skulle i hvarje vecka erhålla viss kvantitet té och som, efter hvad utskottet inhemtat, på begäran ofta i stället för vissa andra födoämnen bekomme ej obetydlig myckenhet té utöfver det lagliga quantum.

Utskottets hemställan afslogs emellertid i begge kamrarne.

Då 1882 ny tulltaxa utfärdades, kom tétullen ånyo på tal. Sex reservanter och bland dem nuvarande statsministern och Första Kammarens ålderspresident, yrkade inom bevillningsutskottet, att tullen skulle sänkas från det af Kongl. Maj:t föreslagna belopp 1,40 pr kilogram till ett lägre belopp, som af 5 ledamöter sattes till 1 krona och af en ledamot till 50 öre pr kilogram. Reservanterna framhöll, med åberopande af siffror angående införseln under åren 1871, 1875 och 1880 af té och kaffe, att, om än förbrukningen af té på senare tiden tilltagit, densamma dock i jämförelse med förbrukningen af kaffe vore synnerligen obetydlig.

I flera andra länder intoge deremot té samma rum som kaffe hos oss i förbrukningen bland den stora massan af folket. Detta visade sig bland annat i England, der tétullen under 1 år (³¹/₃ 1878—³¹/₃ 1879) utgjorde pd. st. 4,162,221 eller »ungefär samma belopp som Sveriges hela statsinkomst».

Införseln af té till England det året uppgick till 166,488,840 skålpund, under det införseln dit af kaffe endast uppgick till omkring 4,172,000 skålpund. Äfven till Ryssland och Danmark infördes té i relativt vida större kvantiteter än hos oss. Det vore, fortsatte reservanterna, emellertid högeligen önskyvärdt, att teförbrukningen hos oss kunde blifva allmän, så mycket mera som erfarenheten visat, att deruti låge ett kraftigt medel

till motverkande och utträngande af det omåttliga förtärandet af spritdrycker och kaffe. Kaffets skadlighet visade sig genom klagomål i provincialläkarnes rapporter särdeles från de norra länen, der det omåttliga kaffedrickandet skulle vara förnämsta orsaken till många sjukdomar. Té erkändes deremot vara en lika sund som välsmakande dryck; det vore vida lättare att tillaga än kaffe och borde äfven blifva billigare, då af ett skålpund té åtminstone fyra gånger så många koppar kunde erhållas som af motsvarande quantum kaffe.

I kamrarne gaf frågan ej anledning till vidare diskussion. Utskottets hemställan om behållande af tullen 1,40 bifölls.

År 1884 väcktes i Första Kammaren af 6 personer, äfven nu dess ålderspresident inberäknad, motion att tullen å té måtte nedsättas till 80 öre per kilogram.

I motionen åberopades, bland andra skäl, att té vore mer än kaffe egnadt att uttränga bränvinet och att derigenom befrämja nykterheten, en omständighet, som särskildt i närvarande tid borde beaktas, då en stark nykterhetsrörelse påginge i landet.

Utskottet fann motionärernas framställning förtjena synnerlig uppmärksamhet och hemställde om bifall dertill.

Utskottet fann det vara uppenbart, att hvarje finanstull borde så anordnas, att den lemnade statsverket den största möjliga inkomst, och att en dylik tull, som i väsentlig mån hindrade införseln och förbrukningen af den artikel, hvarom vore fråga, motverkade sitt eget ändamål. Mycket gifve emellertid stöd för det antagande, att sistnämnda förhållande egde rum med afseende å den dåvarande tullen å té. Den årliga införseln af té hade visserligen i det närmaste fördubblats sedan 1872, men jemförelsevis användes té här i landet, i trots af dess erkänt framstående egenskaper som närings- och njutningsmedel, ännu i mycket ringa mängd. En nedsättning af tétullen borde blifva inkomstbringande för statsverket, om den blott gjordes så betydande, att den i någon mera nämnvärd mån återverkade på varans saluvärde.

Då frågan förekom i Första Kammaren, uppstod en kort diskussion, under hvilken en talare såsom bevis på den stora vigt, téet redan i slutet af 1700-talet ansågs hafva för den stora massan af folket i Norra Amerika, erinrade om att, när engelska regeringen ville höja tullen på té i sina amerikanska besittningar, detta var en af de närmaste anledningarne till utbrottet af det uppror, hvarigenom dessa besittningar skilde sig från moderlandet. Af en annan talare påpekades, att, med afseende å goodtemplarordens stora utbredning och då téet var en vid deras fester an-

vänd dryck, téet kunde sägas vara på god väg att undantränga kaffet och att, såsom önskligt vore, spridas till den stora allmänheten.

Utskottets förslag bifölls här utan votering.

I Andra Kammaren röntes förslaget motstånd af grefve Erik Sparre, herr Liss Olof Larsson m. fl.; men det understöddes med kraft och värme af bland andra nuvarande generaltulldirektören, som sade sig velat sänka tullen längre än hvad utskottet föreslagit. Det framhölls för öfrigt af flere talare, att sänkningen afsåg att tillgodose de arbetande klassernas intressen, och att man kunde hoppas, att téet, om det blefve billigt, skulle komma att i väsentlig mån träda i stället för spritdrycker.

En landtmannarepresentant på smålandsbänken uttalade också, att téet i hans hemort kommit i allmänt bruk.

Förslaget lyckades här ej vinna pluralitet. Vid gemensam votering segrade emellertid utskottets förslag med 168 ja mot 143 nej.

I sin skrifvelse härom till Konungen uttalade Riksdagen, att nedsättningen vidtogs i afsigt att göra téet, som vore särdeles egnadt att undantränga bränvinet och derigenom befrämja nykterheten, lättare tillgängligt för den mindre bemedlade befolkningen.

Vid 1888 års riksdag föreslog bevillningsutskottet en ytterligare sänkning af denna tull till 50 öre per kilogram, under förklaring, att utskottet, som i likhet med 1884 års riksdag hyste den uppfattning, att det vore synnerligen önskvärdt att té här i landet komme till större användning än det för närvarande hade, ville så mycket hellre tillstyrka Riksdagen att sänka tullen, som dels tullinkomsten af té vore af ringa betydelse för statsverket, dels ock en allmännare förbrukning deraf torde ersätta en nedsättning å tullsatsen. Denna hemställan bifölls i Första Kammaren utan diskussion, hvaremot i Andra Kammaren herr Liss Olof Larsson ånyo stred deremot, under det å andra sidan en läkare uttalade, att han skulle önskat, att utskottet föreslagit tullfrihet för denna vara. Han kunde ej förstå, sade han, hvarför ej i vårt land likaväl som i Ryssland och England téet skulle kunna blifva en nationaldryck. Sedan nedsättningen afslagits i denna kammare med 100 röster mot 73, bifölls den i gemensam votering med 166 röster mot 144.

Sedan dess har alltså tullen å té varit 50 öre per kilogram. De skäl, som, såsom ofvan visats, gång efter annan förmått Riksdagen att sänka tétullen, synas mig alltfört vara i hög grad beaktansvärda. Efter min tanke föranleda de nu till en ytterligare sänkning.

Den enda betänklighet, en sådan åtgärd skulle kunna framkalla, lär väl vara den, att statsinkomsterna derigenom skulle kunna sjunka. Men häremot talar den under alla de föregående åren gjorda erfarenheten, som

visat, att en sänkning af tullen framkallat en ökad import, hvarigenom tullinkomsterna hållits uppe vid förutvarande storlek och så småningom ökats. Det lider förvisso icke heller något tvifvel, att, om tétullen nu sänktes t. ex. till 25 öre per kilogram, denna helsosamma och välsmakande dryck skulle vinna en så ökad användning, att någon förlust för statsverket derigenom ej skulle uppstå.

På grund af hvad jag sålunda anført får jag härmed vördsamt föreslå,

att tullen å té måtte nedsättas till 25 öre per kilogram.

Stockholm den 20 januari 1898.

H. Odencrants.